

Vergaderjaar 2009–2010

31 804

Wijziging van de Mediawet 2008 in verband met onder meer de erkenning en de financiering van de publieke omroep

Nr. 82

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 november 2009

Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel over de erkenning en financiering van de publieke omroep in maart 2009 is in uw Kamer gesproken over de ledenwerfcampagnes van omroepverenigingen. Ik heb destijds toegezegd het Commissariaat voor de Media te vragen om een evaluatie van deze campagnes. Op 25 augustus 2009 heeft het Commissariaat de evaluatie afgerond; het rapport zend ik u bij deze toe.¹

Algemene conclusie

De belangrijkste conclusie is dat omroepverenigingen zich goed gehouden hebben aan de regels van de Mediawet 2008 en de daarop gebaseerde beleidsregels van het Commissariaat.²

Bijna de helft (44%) van de cadeaus voor leden bestond uit zogenoemde «vastleggingen», dat wil zeggen cd's, dvd's of boeken van programma's van een omroepvereniging. Verder kregen leden andere cd's of dvd's, merchandising (mok, tas, T-shirt), toegang tot een evenement of ludieke cadeaus (lunch in de kantine van BNN).

Van de 112 verschillende cadeaus die bij een lidmaatschap zijn aangeboden hadden slechts elf onvoldoende relatie met de identiteit van de omroepvereniging.

Slechts vijf cadeaus hadden een te grote waarde, dat wil zeggen een kostprijs of inkoopprijs die hoger was dan de jaarcontributie van € 5,72.³

Omroepen mogen leden een korting op het abonnement op de programmagids geven ter waarde van het lidmaatschap. Dit deden alle omroepverenigingen met een gids.

In een enkel geval werden regels over ledenwerving in de zendtijd van de publieke omroep overtreden.

Bij alle overtredingen heeft het Commissariaat contact opgenomen met de omroepvereniging, waarna de activiteit is gestaakt of aangepast. Aan vier omroepen heeft het Commissariaat een boete opgelegd.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

² Het gaat om de *Beleidsregels verenigingsactiviteiten* en om het *Besluit ontheffing zelfpromotie publieke omroep*. Zie Bijlage 1 van het rapport van het Commissariaat.

³ Dit is het wettelijke minimum. Omroepen met een hogere contributie mogen leden een duurder cadeau geven.

Waarde van cadeaus

Ik heb het Commissariaat gevraagd in het bijzonder te rapporteren over de waarde van cadeaus. Hoewel de conclusie is dat de cadeaus voldeden aan de regels, is toch de indruk ontstaan dat omroepen leden hebben «gekocht». Dit komt door het verschil tussen de *kostprijs of inkoopprijs* van cadeaus en de winkelwaarde van cadeaus. Volgens de evaluatie lag de winkelwaarde in ruim 25% van de gevallen boven de € 15,-. Omdat de kost- of inkoopprijs lager was dan de contributie, waren deze cadeaus niettemin toegestaan volgens de huidige regels.

Ik vind het onwenselijk deze situatie te laten voortduren en zal het Commissariaat vragen om zijn beleidsregels voor verenigingsactiviteiten aan te passen, zoals door hem zelf ook voorgesteld. Dit betekent dat bij het bepalen van de maximale waarde van een cadeau voortaan wordt uitgegaan van de winkelwaarde. Alleen voor een dvd of cd van een programma van de omroep – hun kernactiviteit tenslotte – blijft de inkoopprijs gelden.

Een verdergaande optie zou zijn dat omroepen helemaal geen voordelen meer mogen verstrekken aan leden, dus geen cadeaus meer en geen kortingen op de gids en op verenigingsactiviteiten. Een nadeel is dat omroepen dan vergeleken met andere maatschappelijke organisaties veel minder mogelijkheden hebben om leden te werven en te binden. Een voordeel is dat er geen discussie meer kan zijn over de betekenis van het lidmaatschap.

Een verbod op cadeaus en andere ledenvoordelen kan niet geregeld worden door aanpassing van de beleidsregels van het Commissariaat, maar vergt wijziging van de Mediawet. Bovendien kan een dergelijke wetswijziging niet los gezien worden van de vormgeving van de publieke omroep, in het bijzonder de erkenning en financiering van omroepverenigingen op basis van leden. Ik kom daarom op deze optie terug in het kader van de toekomstverkenning voor de publieke omroep.

Nieuwe initiatieven

Het Commissariaat heeft ook gekeken naar de ledenwerving van nieuwe gegadigden. Omdat zij pas onder de Mediawet vallen zodra zij erkend zijn als omroepvereniging, gelden voor hen geen beperkingen bij ledenwerving. Ik heb in uw kamer al aangekondigd dit anders te willen regelen.

Volgens de evaluatie zijn door PowNed en WNL geen grotere voordelen aan leden verstrekt dan door de bestaande omroepen. Wel konden zij zonder beperkingen profiteren van hun relatie met de Telegraaf, Geen Stijl en Veronica (alledrie onderdeel van de Telegraaf Media Groep).

Volgens het Commissariaat is het mogelijk in de Mediawet te bepalen dat nieuwe initiatieven – op het moment dat ze daadwerkelijk leden gaan werven – onder de regels voor ledenwerving vallen. Ik wil dit zo snel mogelijk regelen. Dit kan nog in deze regeerperiode in combinatie met enkele andere, kleinere wijzigingen van de Mediawet 2008.

Overige aanbevelingen Commissariaat

Het Commissariaat adviseert dat leden die te dure cadeaus hebben gehad, niet meetellen. Dit acht ik niet nodig en niet wenselijk. Gezien het geringe aantal overtredingen is er geen rechtvaardiging voor de extra administratieve lasten aan de zijde van de omroepen (registratie) en het Commissariaat (controle).

Het Commissariaat constateert dat omroepverenigingen een lidmaatschap van één jaar aanbieden, waarna het lidmaatschap automatisch wordt beëindigd. Omroepen hebben aangegeven dat zij veel tijd te steken in het behoud van deze leden en dat ervaring leert dat een groot aantal van deze leden voor langere tijd lid zal zijn. Niettemin kan het ledental een jaar na de peildatum dalen, mede doordat eenjarige lidmaatschappen aflopen. Ik wil eenjarige lidmaatschappen echter niet verbieden, te meer nu er op initiatief van de kamer een wetsvoorstel is dat juist wil tegengaan dat abonnementen stilzwijgend doorlopen.¹

Een laatste conclusie van de evaluatie is dat een meer evenredige verdeling van zendtijd voor ledenwerving gewenst is, met name rond goed bekeken programma's. Ik zal de NPO vragen dit voorafgaand aan de volgende erkenningsronde te regelen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R. H. A. Plasterk

¹ Voorstel van wet van het lid Van Dam houdende wijziging van Boek 2 en Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (stilzwijgende verlenging en opzegtermijn bij lidmaatschappen, abonnementen en overige overeenkomsten). Kamerstukken II, 2009–2010, 30 520.